

San Floriano del Collio, Luglio – Settembre 2009

Števerjan, Julij – September 2009

Anno XLI

Leto XLI

OPREMILI:
ČLANI DRUŠTVA »F.B. SEDEJ«

UREDILI:
NIKOL DORNI
(glavni urednik),
EVELIN BULFONI,
KATJA DORNI,
MARJAN DRUFOVKA,
ANDREJKA HLEDE,
DAMJAN KLANJŠČEK,
GABRIEL LANGO,
MARTINA MARAŽ,
MARTINA VALENTINCIČ,
IVAN VOGRIČ (odgovorni urednik)

Nr. 3

Št. 3

MARIJA S SVETE GORE

Pomagaj nam premagati
Človeške boje, vse napore,
Marija s Svete gore!

Odkri srce, pokaži nam
vse Tvoje svete bele dvore,
Marija s Svete gore!

Mi odpuščanja prosimo
in molimo v ponižnosti pokore,
Marija s Svete gore!

Razprši naše dvome vse,
pomiri v naših srcih vse razdore,
Marija s Svete gore!

Preženi temo zmot, razgrni nam
od luči in resnice vse zastore,
Marija s Svete gore!

Potrdi naše ideale te,
potrdi nam krščanske, večne vzore,
Marija s Svete gore!

O še nikdar ni bilo slišati,
Da bi pustila koga brez opore,
Marija s Svete gore!

Razpeli smo na vrhu tem,
v presrečnem tvojem kraju svoje si šotore,
Marija s Svete gore!

In čujemo življenja noč,
da nam zasine prvi svit nebeške zore:
Marija s Svete gore!

Vzdihujemo otroci iz doline solz:
o vodi nas med angelske prečiste zbore,
Marija s Svete gore!

Ludvik Zorzut

SVETOGORSKI MARIJI

O Marija Svetogorska!
Kraševčani, Vipavci, Brici,
Tržačani in Gorjani
danes smo pri Tebi zbrani,
da Ti v sviji govorici
vse izjočemo bolesi.

O Marija Svetogorska!
Ni do toče nam in suše,
za pšenico, vinske trte,
ne za hiše že podrte;
zdaj nam je samo za duše,
da ostanemo Tebi zvesti.

O Marija Svetogorska!
Šeststo tisoč ust te zove,
šeststo tisoč rok prisega:
To bo naša sveta šega,
k Tebi bomo te okove
vzdigovali kot zastave.

O Marija Svetogorska!
Daj nam moč za nove žrtve,
vodi nas pod svoje krove,
zberi žive vse in mrtve,
da zgradimo zid trdnjave.

O Marija Svetogorska!
Daj nam srčnosti, poguma,
daj, da trdna nam bo vera,
saj samo telo umira;
duš neumrljivih truma
naj premaga vse viharje!

O Marija Svetogorska!
Reši, reši nas pogina,
Reši hčere, sestre, žene
in njih plode nerojene,
spet svobodna domovina
Tvoje straži naj oltarje!

Alojz Gradnik

Ob 160. obletnici smrti

FRANCE PREŠEREN

France Prešeren se je rodil 3. decembra v Vrbi v premožni kmečki družini, kot tretji otrok in prvi sin Mine in Šimna Prešerna.

France je moral komaj osemleten zapustiti rodno Vrbo, kamor se je poslej vračal le še med počitnicami, pa še to ne prav pogosto. Prešeren se je najprej preselil k staremu stricu Jožefu, ki je bil župnik. Jožef ga je prvi dve leti poučeval sam, nato ga je vpisal v realko v Ribnici. Prešeren je bil dovolj priden in nadarjen, da je z lahkoto izpolnjeval šolske obveznosti. Bil je med najboljšimi učenci, vpisan tudi v zlato knjigo.

Tretji razred normalke je pesnik obiskoval že v Ljubljani. Tudi tu ni imel težav z učenjem, še posebno se je odlikoval pri učenju klasičnih jezikov ter prevajanju grških in latinskih pesnikov. Pomanjkanja ni trpel, saj si je pomagal z inštrukcijami manj nadarjenim sošolcem. v teh letih je Prešeren spoznal, da ni poklican za tisto, kar si je njegova mati Mina najbolj želela, za duhovnika. Vse bolj ga je mikalo pravo, zato se je odločil za Dunaj. Na Dunaju se je Prešeren začel poglobljeno zanimati za poezijo; preučeval je vsa velika dela, od antike do romantike, od Homerja do Boccaccia. Prešernovo takratno razmišljanje najbolje ponazarja pismo domačim iz leta 1824. Iz njega vejeta nenavadna resnost in odločenost, ki sta v precejšnjem nasprotju s šaljivostjo prejšnjih pisem. Prešeren se je takrat dokončno odločil, da bo vztrajal pri svoji odločitvi, da postane pravnik. V leto 1824 sodijo tudi prvi Prešernovi pesniški poskusi. Nesrečno zaljubljenemu sošolcu v tolažbo je napisal nekakšno študentsko šalo v verzih z naslovom *Zarjovena d'vičica*, kmalu zatem so nastale tudi resnejše pesmi, kot so *Povodni mož*, *Lažnivi pratkarji* in prepesnitev *Lenore*. Napisal je še za cel zvezek kranjskih pesmi, a jih je, potem ko jih je dal v oceno Jerneju Kopitarju, razen omenjenih treh, vse uničil. Kopitar je bil kot dvorni bibliotekar in cenzor takrat nesporna avtoriteta; ko je prebral Prešernove pesmi, mu je svetoval, naj jih pusti nekaj let ležati in nato vzame pilo v roke. Prešeren se kot pesnik prvič javno pojavi razmeroma pozno, šele leta 1827, ko v Ilirskem listu objavi pesem *Dekletom*. V njej ošvrkne prevzetno *Zaliko*, hči iz Dolenčeve krčme, kamor sta zahajala s prijateljem Andrejem Smoletom. Prešernu je bila na moč vseč, ona pa se ni pretirano menila zanj, kar je postal kar nekakšen vzorec pesnikovega ljubezenskega življenja. Leta 1828 je dokončal študije, nato pa se je vrnil v Ljubljano. V Ljubljani se je Prešeren tesno navezal na profesorja in knjižničarja Matijo Čopa, rojaka iz Žirovnice, ki je dodobra poznal tedanjo romantično književnost in miselnost. Bil je nadvse izobražen, saj je govoril 19 jezikov. Leta 1832 je Prešeren v Celovcu opravil sodno-odvetniški izpit, vendar ne z odliko. V času izida četrtega zvezka je prišla v težave zaradi cenzure, katere so povzročili janzenisti z Jernejem Kopitarjem na čelu. Njihov spor zaradi nasprotnih mnenj glede nadaljnjega razvoja slovenske književnosti (čbeličarji s Prešernom in Čopom so se zavzemali za visoko književnost v slovenskem jeziku, janzenisti pa za književnost,

osnovano na ljudskem slovstvu po zgledu Srbov.), je črkarska pravda, ki se je tedaj odvijala, še poglobila. Metelčica je bila tako z zakonom prepovedana leta 1833. Prešeren je v abecedno vojno posegel s pesmim, duhovito se je ponorčeval tudi s sonetom *Apel in čevljar*, ki se konča z znamenitim stavkom:

... »Le čevlje sodi naj Kopitar!«

6. aprila 1833 je Prešeren v trnovski cerkvi zagledal Julijo Primic, hčerko iz bogate ljubljanske družine, in se vanjo zaljubil. Ta ljubezen je močno vplivala na pesnikovo nadaljnje življenje in ustvarjanje. Naslednjega leta, 1834, je postal odvetniški pripravnik pri starem prijatelju Blažu Crobathu. Večkrat je zaprosil za samostojno odvetniško mesto, vendar so mu avstrijske oblasti prošnje vedno znova zavračale. Prešeren je v naslednjih letih doživel veliko udarcev, ki so močno zaznamovali njegovo nadaljnje življenje in ustvarjanje. Julija njegove ljubezni ni sprejela in se je zaročila z bogatim plemiškim sinom Scheuchenstuehlom. Poročila sta se leta 1839.

Leta 1835 je v Savi utonil prijatelj Čop, kar je Prešerna zelo prizadelo. Njegovo smrt je očital tudi sebi - žal mu je bilo, da ni odšel z njim na kopanje, saj je bil mnenja, da bi ga bil lahko rešil - čeprav tudi sam ni znal plavati. Prijatelju je posvetil več pesmi, med drugim tudi pesnitev *Krst pri Savici*.

V teh letih se je zapletel z Ano Jelovšek, revno služabnico pri Crobathovih, ki je bila tedaj še mladoletna. Rodila mu je tri otroke. Zveza se ni poglobila, saj neizobražena Ana verjetno ni bila sposobna dojemati Prešernovega pesniškega pogleda na svet in življenje. To je razvidno tudi iz dejstva, da Prešeren ni napisal nobene pesmi - za razliko od Julije, ki ji je med drugim posvetil enega svojih največjih dosežkov, *Sonetni venec* - v katerem bi opeval svojo ljubezen do nje. Različna sta si bila tudi po značajih. Kakorkoli, z njo in otroki je vzdrževal stalne stike in jim po svojih močeh tudi denarno pomagal.

Zaradi številnih izgub in neuslišane ljubezni do Julije je Prešeren zapadal v hudo krizo. Vdajal se je alkoholu in postajal čedalje bolj ravnodušen. Bil je osamljen, uteho je iskal v gostilnah. Niti pri Ani ni našel tolažbe, njegova pesniška ustvarjalnost pa je pešala. Tudi telesno se je zanemarjal. Leta 1846 je bila končno odobrena tudi Prešernova prošnja - šesta po vrsti - za odvetniško mesto. Oblast se je odločila, da ga namesti v Kranj, kamor se je preselil še jeseni. Po marčni revoluciji leta 1848 je končno lahko objavil *Zdravljico*. Pesem je izšla v Bleiweisovih *Novicah*, nekatere pesmi pa je objavil še v zadnjem letniku *Kranjske čbelice*. Prešernovo pesniško ustvarjanje je tedaj zamrlo, bil je zagrenjen in razočaran, pojavili pa so se tudi resnejši znaki bolezni. Kmalu je obležal, trpel je zaradi ciroze jeter. Bil je zadolžen in brez denarja, saj ni izkoriščal možnosti za zaslužek, ki so se mu kot odvetniku ponujale. Revne naj bi, pravno zastopal celo brezplačno.

France Prešeren je umrl 8. februarja 1849 v Kranju.

Danes velja za največjega slovenskega pesnika. Del njegove pesmi *Zdravljica*, napisane leta 1844, je besedilo državne himne Republike Slovenije.

Živé naj vsi naródi,
ki hrepené dočakat dan,
da, koder sonce hodi,
prepir iz svéta bo pregnan,
ko rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

MARTINA MARAŽ

KAKO JE BILO ŽIVETI TAKRAT?

Intervju z gospo Jožico Terčič

»Rodila sem se 19. marca 1930 pri Mižguljevih na Opoki, današnje Bukovje. Očetu je bilo ime Alojz, mami pa Frančiška Hlede. Oba sta bila Števerjanca. V zakonu se jima je rodilo sedem hčerk in dva sinova: Marija, ki je umrla pri porodu, Klara, Zdenko, Anica, ki živi v Avstraliji, jaz, Marta, Katja, Zdravko in Alenka.«

Doma ste bili samostojni kmetje, niste bili torej koloni?

»Moja mati, nona po mami, je bila doma iz Grgarja in kot mlado dekle je službovala pri baronici Tacco v Dvoru, pri grofih Attems v Podgori in še drugje. Videla je, kako morajo ubogi koloni, polovičarji, prinašati grofom polovico pridelanega, tudi fižol, maslo in razne količinsko zelo majhne dele pridelka. Ko je to ponavljajoče stanje stara mati Lucija vsakodnevno opazovala si je zapovedala, da ne bo nikoli poročila kolona, ampak samostojnega kmeta. Bila je lepo dekle, saj je frejla Mina stalno ponavljala, da ni vidla še tako lepe neveste.«

Mižguljevi ste številna družina. S čim ste se preživljali?

»Imeli smo nekaj vrta, vinograd, pridelali smo do štirideset hektolitrov vina, sadje, v štali smo imeli kravo in ob boljših letinah tudi vola.«

Rodili ste se v obdobju črne diktature. Ste obiskovali osnovno šolo?

»Prvi razred osnovne šole sem obiskovala v Britofu in ostale pa v zgornjih prostorih domačije Mirkota Palerjevega v Kakencah. Tata je bil nejevoljen, ko smo mi otroci brali in se učili v italijanskem jeziku, zato pri tem predmetu nismo imeli dobrih redov. Sicer tata je bil izreden ljubitelj knjig in branja, že pred koncem vojne je prinašal domov knjige iz tiskarne na Placuti: Čuk na palci, Mohorjevke, ipd. Posebno jezen je bil, ko je moral brat Zdenko, kot mladi fant, v posebno četo *Battaglione speciale*.«

Kaj pa potem?

»Osnovno šolo bi morala obiskovati tja do petnajstega leta starosti, a ko je odšel Zdenko k vojakom, proti koncu leta 1941, sem ostala doma in pomagala na kmetiji. Dela je bilo na pretek. Želi smo s srpom travo po vinogradih, kamenje smo pobirali in ga nosili na cesto in trpali večje luknje. Nekaj časa sem se tudi hodila učiti mištirja šivilje v ulico della Pergola v Gorico, a tega poklica nisem nikoli opravljala.«

Se spomnite kakega posebnega dogodka?

»Vsak dan je mama ob sedmih zjutraj peljala mleko, sadje in zelenjavo z burelo, voziček na dveh kolesih, na tržnico v Gorico. Jaz sem pazljivo stala pri vozičku in ga pridržala po strmi in nerodni poti. In še nekaj naj vam povem: v tridesetih letih, menda leta 1936, je tovornjak raztovoril kamenje nasproti kapelice na Opoki. Na treh stopnicah, pred kapelico, sta brat Zdenko in France Maraž Terkuču razbijala to kamenje, ki je služilo za krpanje lukenj, za posipanje občinskih, makadamskih cest. Tudi jaz sem jima pomagala. Lepo doživetje.«

Kaj vam je mama pripravljala dobrega čez leto?

»Spoštovali smo cerkvene praznike. Ob krstu in sv. birmi je mama pripravila potice, za sv. birmo tudi rešto kolačev. Kuhano pleče sploh ni manjkalo za Veliko noč, tako tudi žolč in potica za božič. Doma smo imeli krušno peč in res lepi, okusni in visoki so bili mamini hlebi kruha.«

Kot otrok ste morali tudi pomagati doma pri opravljanju hišnih in kmečkih del. Ali ste posvečali kaj časa igranju?

»Brez dvoma je bilo prostega časa bolj malo. Najbolj pogosto smo se igrali v palohče. Pet gladkih, ploščatih kamenčkov si vrgel v zrak in si pač dobil toliko točk kolikor kamenčkov si ponovno ulovih v dlan. Kdor je ob koncu zbral največ točk je zmagal.«

Vojna leta so že sama po svoje huda leta in vaši družini so prinesla veliko gorja.

»21. septembra 1943 so prišli Nemci po Grojni v Števerjan. Partizani so predhodno razstrelili mostiček v Grojni, tako jim je bil prehod potoka bolj uteškočen. Hvala Bogu, da je bila Nemcem pot upočasnjena, saj sicer bi Tonče Jakinov in moj tata resnično tvegala življenje, stražila sta namreč prav v Klenčinah. Takoj sta zbežala po brežini v gozd. Bojno letalo, ki je letelo nad njima, ju je zaznalo in spuščalo bombe, a k sreči ju ni zadelo. Ko so prišli Nemci na Opoko so vrgli ročno bombo v gostilno pri Redarjevih, pri Johani, hiša je pogorela. Ne smemo pozabiti, da je bil le par dni prej razpad Italije in italijanski vojaki so takoj opustili orožje in prosili preproste ljudi za civilna oblačila. Mladi Efrem je bil takrat pri letalstvu, v italijanski avijaciji in vračal se je v uniformi domov. Na vlaku so ga Nemci ugrabili in peljali v taborišče blizu Berlina. V rojstno vas se je vrnil dve leti kasneje in sicer leta 1945.«

Preživeli ste in to je najbolj pomembno, a v vas se je zasidrala neopisna žalost.

»Ko smo zaznali prihod tankov v vas, nemško letalo je tudi bombardiralo, se je naša družina zatekla k Dragerjevim, ki so imeli strop iz cementa. Počutili smo se tako varnejši, a le za nekaj trenutkov. Zatem nas je Danica Jakinova želela peljati skozi Vrhač na Grdinco, prvotni namen je bil vsaj ta. Nekje na pol poti nas je nemško letalo zaznalo in takoj je začel pokati mitraljez. Smrtno je bila ranjena desetletna sestra Katja. Bila je zelo nežna in brihtne narave. Zatekli smo se k Terčičevim na Križišče, kjer so tudi oni imeli cementni strop in tam smo ostali. Katico smo položili na tragle na samokolnico. Stalno je molila. Med tem so prišli Nemci izpod Teje. Med njimi je bil tudi vojak, ki se je peljal na dvosedežnem motorju Rdečega križa. Dvignil je Katico s traglami vred, jo položil na motor, zakričal da jo pelje v lazaret, v bolnico in odšel. Ko se je stanje počasi umirilo sem se odpravila s kolesom v Gorico in iskala sem jo po raznih bolnišnicah. Našla sem jo že mrtvo v Villa San Giusto. Grozno!«

Vašega moža ste poznali že iz mladih let. Katerega leta sta se poročila?

»21. aprila 1951 sem se poročila z Efremom Klanjščkom. Bil je Števerjanec, doma pri Jepaknovih. Poročil naju je Ciril Sedej v farni cerkvi. Mož je iskal službo in več let delal v tekstilni tovarni v Podgori, kjer si je nalezal tudi bolezni. Jaz sem skrbela doma za otroke in hišo. V zakonu se nama je rodilo sedem otrok: Niko, Metka, Katja, Peter, Igor, Fanika in Matija. Tudi v teh letih sva se morala jaz in mož boriti na goriškem županstvu, da smo jim lahko dali slovenska imena.«

Predstavljam si, da ste preživeli najhujše trenutke vašega življenja med drugo svetovno vojno. Kaj pa najlepše?

»Rojstvo mojih ljubljenih otrok, pa tudi vseh šestnajstih vnukov in treh pravnukov.«

Bi še kaj povedali?

»Morda sem vas naveličala s svojo zgodbo, a še veliko stvari bi bilo za povedati. Danes, ko uživam pokoj, zelo rada obujam spomine moje mladosti. Z ljubeznijo in s ponosom prihajam v Števerjan, ko vidim lepo obdelane vinograde in sadovnjake. Razžalosti pa me, ko zagledam nekje

neobdelano parcelo rodovitne zemlje iz katere sem prvič jedla polento iz belega sirka. Rekli smo mu konjski zob in je uspeval v bolj vlažnih tleh.»

Ali bi radi dali kak nasvet današnji mladini?

»Mladi ljubite vašo zemljo, jo cenite in ne jo prodajate za vsak denar. Ko si gospodar na svojem, takrat si pravi gospodar!«

MARJAN DRUFOVKA

**Pojemo, ker je petje dobro.
Pojemo, ker je petje prijetno.
Pojemo, ker je petje ljubeznivo.
Zatorej pojmo!**

Za otroke, ki obiskujejo otroški vrtec:

Pridruži se nam tudi ti na pevskih vajah vsako sredo od 7. oktobra 2009 dalje od 15.30 do 16.00 v otroškem vrtcu v Števerjanu.

Za osnovnošolske otroke:

Pridruži se nam tudi ti na pevskih vajah vsak torek od 7. oktobra 2009 dalje, od 16.30 (po šolskem pouku) do 17.30 v Sedejevem domu v Števerjanu.

Dragi pevec, draga pevka,

Začenja se nova pevska sezona našega mešanega pevskega zbora. V poletnem premoru je prišlo do zamenjave dirigenta. Vodstvo zbora je sprejela Aleksandra Pertot, to je zborovodja iz Trsta, ki ima dolgoletno izkušnjo na tem področju.

Vaje bodo potekale kot ponavadi vsako sredo ob 20.30 v pevski sobi Sedejevega doma v Števerjanu, od 1. oktobra dalje.

Dobrodošli so seveda tudi novi pevci!!

39. Festival narodno –zabavne glasbe »Števerjan 2009«.

ANSAMBEL VESELI SVATJE ZAŽEL NAJVEČ USPEHA

»Se okno je odprlo v majhni sobici, dekleta se je zazrla v fantove oči, ljubezen se rodila kot tisočkrat je že, s pomladjo prebudila osamljeno srce.« To je del refrena romantičnega valčka *Pomlad se je vrnila*, najboljšega besedila na letošnjem že 39. Festivalu narodno-zabavne glasbe »Števerjan 2009«. In nadaljuje se »Vsak človek na svetu čaka pomlad, ki novo življenje prinese prek trat, hitreje po žilah spet kri valovi, čustva zaspana v ljudeh prebudi.«

Izza kulisa se je zaslislala melodija Zarja Števerjana Štajerskih sedem, zmagovalna melodija na Števerjanskem festivalu in katera je postala že prava himna samih Števerjancev. In pričel se je nabito polni program, ki sta ga mojstrsko povezovala priznana napovedovalca Jasna Kuljaj in Janez Dolinar.

V petek, 3. julija, in v soboto, 4. julija, sta bila na sporedu predfinalna večera, kjer se je pomerilo 27 ansamblov. V nedeljo, 5. julija, je padel zastor na 39. Števerjanski festival s finalnim delom in podelitvijo nagrad ter z nagovorom predsednika organizatorja SKPD F.B. Sedej Mateja Pintarja. Eden izmed vrhuncev finalnega dela je brez dvoma bil Pintarjev poseg, ko je pohvalil vse nastopajoče ansamble »s svojim resnim in prizadevnim pristopom do tekmovanja zagotavljate kvaliteto Festivala in prinašate med Borovce tisto glasbeno moč, ki združuje ljudi v plesu in petju lepih slovenskih pesmi«. Spomnil se je pobudnika Festivala, ansambla Lojzeta Hledeta ter se oddolžil dvema preminulima članoma tega ansambla: Ediju Hledetu in Natku Antoniču. »Danes pogrešamo dva priljubljena obraza Števerjanskega festivala, človeka, ki sta veliko pripomogla k rojstvu in razvoju same prireditve« je zaključil. Nedeljski adrenalinski popoldan je snemal tržaški sedež Rai, ki bo oddajal finale 12. in 16. julija. Po dogovoru ga bo RTV Slovenija predvajala 31. julija in 8. avgusta.

V prvih dveh tekmovalnih večerih je komisija za glasbo (Bertl Lipusch, Danilo Čadež, Jože Burnik, Tullio Možina, Jan Leopoli, Denis Novato, Mihael Corsi, komisiji predseduje Matej Pintar) prepustila v finalni nedeljski del 16 ansamblov: Minutka, Gadi, Gorenjski kvintet, Rimljani, Modri val, Uspeh, Čepon, Zdomarji, Veseli svatje, Harmonija, Taims, Biseri, Kolovrat, Erazem, Juhej in Triglavski muzikanti.

Zmagovalci 39. Festivala narodno-zabavne glasbe »Števerjan 2009« so Veseli svatje s Kranja, ki so nastopili s skladbama *Pod cvetočimi kostanji* (ans. bratov Avsenik) in *Svet je že od pamtiveka tak* (glasba Matjaž Vlašič, besedilo Janez Hvale), medtem ko so si nagrado občinstva pridobili člani ansambla Zdomarji iz Dolenje vasi. Iz zakladnice so izvajali skladbo *Tvoje oči* (ans. Mladi Dolenjci). Nagrado za najboljši kvintet je komisija prisodila ansamblu Gorenjski kvintet iz Begunj, za najboljši trio ansamblu Erazem s Predjamskega gradu. Ansambel Kolovrat iz Ljubljane je prejel nagrado za najboljšo melodijo, nagrado za najboljšega debitanta pa ansambel Triglavski muzikanti s Preddvora. Komisija za besedilo (Milan Jež, Leonard Katz ter Franka Padovan in Martina Valentinčič kot predstavnici organizatorja) je nagradila Majdo Rebernik za skladbo *Pomlad se je vrnila*, uglasbil jo je Igor Podpečan, izvajal pa ans. Harmonija.

Očitno deževno vreme skozi celoten potek tekmovalnega trodnevja, nedeljski program se je skoraj čudežno odvijal med Borovci, prinaša Števerjancem srečo, saj so lahko ponosni nad doseženim kakovostnim rezultatom prijavljenih ansamblov in stalno naraščujočim številom obiskovalcev, tako da borovci postajajo iz leta v leto vedno bolj tesni. Prav zaradi tega je organizator želel letos razširiti festivalski prostor s postavitvijo šotora tudi na trgu pred cerkvijo.

Tudi letos je bilo možno poslušanje celotnega poteka tekmovanja preko spletne strani društva F.B. Sedej, www.sedej.org, kar je dodatno obogatilo ponudbo s strani organizatorja predvsem za tiste, ki jim je Števerjan težko dosegljiv. Nedeljski del prireditve so počastili številni častni gostje. Prava poslastica nedeljskega večera je bil nastop priznanega slovenskega, ljudskega

kantavtorja Adija Smolarja, ki je ironično in šarmantno pritegnil pozornost publike ter še dodatno sprostil in razveselil praznično vzdušje.

Obiskovalcem Festivala je bil na voljo obširen bilten o sami prireditvi. Brošuro, ki obsega desetine črnobelih pa tudi več barvanih strani, je izdala Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, naslovno stran je prispeval David Pintar.

Pri organizaciji in izpeljavi Festivala imajo vsako leto pomembno vlogo pokrovitelji: Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Gorska skupnost terskih in nadiških dolin ter Brd, Občina Števerjan, Občina Brda, RAI - Radio Trst A, Adriano Corsi Spa, Banca di Cividale - Kmečka banka, Avto Batič Ajdovščina in Luciolicar. Seveda tudi vsem ostalim cenjenim darovalcem, ki so zagotovili pomembno finančno podporo letošnjemu Festivalu, gre pristrčna zahvala.

Odrsko sceno si je zamislil in izdelal priznani slovenski umetnik Jože Napotnik. Amplifikacijo so urejali Mice Karov, Niko Klanjšček in Jože Pirman, ki so se tudi letos odlično izkazali. Za vso skrb in profesionalnost si zaslužijo vsi omenjeni pristrčno pohvalo. V pevski sobi Sedejevega doma so razstavljali prave fotografske umetnine člani fotokluba Skupina 75.

Števerjanski festival ni le glasbeno tekmovanje, temveč ima velike zasluge pri ohranitvi kulturne dediščine in daje svoji mladini močno oporo, da se lahko s ponosom zaveda svojih korenin in da vedno bolj spoznava, da je treba biti narodu zvest in tako ohranjovati svojo lastno identiteto.

Ob koncu čutimo dolžnost, da se zahvalimo številnim Števerjancem, fantom in dekletom, ki neutrudno skrbijo za brezhiben potek tako pomembne zamejske manifestacije. Mislimo, da ni bilo še nobenemu obiskovalcu žal za obisk na našem prazniku v tej prelepi briški vasi, saj je vsak Festival s svojimi melodijami, ansambli in gosti le enkratno doživetje, ki se vsakomur nepozabno vtisne v spomin.

Festivalske luči so ugasnile, privoščili si bomo dolgo, vroče poletje in se v mislih že spogledovali z naslednjim, jubilejnim Festivalom. 40. rojstni dan je zelo pomembna obletnica in Števerjanci ga želijo praznovati skupaj s svojo publiko. Poslušalce in ljubitelje narodno-zabavne glasbe torej ponovno vabijo čez leto dni v Števerjan.

OBČINSKE VESTI

Javna razsvetljava je v preteklosti burila duhove v naši vasi in morda jih bo še. Kljub vsem težavam ostaja občinska uprava zelo trezna in nadaljuje širši projekt širjenja razsvetljave po začrtani poti. Zastavljeni si program je soliden in predvideva razširitev razsvetljave na vse zaselke. Finančna sredstva so že zagotovljena. Ostajajo še nerešene težave z družbo Enel, ki ne dovoljuje namestitve linije javne razsvetljave po njenih drogovi, kjer je pač že obstoječa trasa za zasebnike, gospodinjstva. To se dogaja predvsem v Ščednem, kjer na eni strani ceste imamo napeljano linijo električnega toka družbe Enel, na drugi pa telefonsko družbo Telecom. Uprava se ne strinja s postavitvijo še tretjega droga, saj je že obstoječih preveč in vse skupaj je že sedaj prenabito in antiestetiko. Družba Enel, ki je bila nekdanja javna ustanova in torej obstoječi drogi so bili nameščeni z javnim denarjem, je pač danes delniška družba, podjetje, ki ščiti lasten interes.

Meseca septembra se je pričel pouk na vaški osnovni šoli ter vtcu. Resnično se veselimo lepega števila otrok. Tudi letos uprava brezplačno zagotavlja prevoz osnovnošolcev in pa srednješolcev v Gorico. Slednja usluga je izredno važna in prepričani smo, da jo je treba še izboljšati ter jo zagotoviti tudi v bodoče. Otrokom pa je treba dopovedati, da se morajo posluževati šolabusa in pa tudi, da morajo spoštovati tujo imovino, saj v preteklosti je bilo že več sedežev nesramno načetih. Ponavljamo, da je potrebno izredno ceniti tujo imovino, toliko bolj, ker uprava namerava zamenjavo starega šolabusa z novim.

V poletnih mesecih so bila izvedena nekatera obnovitvena dela na stavbi občinskega vrtca. Uprava je poskrbela za obnovo stranišč in poda v veliki učilnici ter se je zaključilo delo prepleskanja sten. Poleg tega so bila obnovljena lesena igrala na dvorišču in urejena zunanost pred stavbo.

PET GENERACIJ DRUŽINE KOREČIČ

Fotografija prikazuje kar pet generacij ženske veje družine Korečič. Predstavnice živijo v Števerjanu, Štandrežu in Gorici, a se ob koncih tedna veselo družijo na Valerišču. Čutijo, da so po krvi tudi Števerjanke. Na generacijski lestvici zaseda najbolj dostojanstveno mesto gospa Alma, bivša števerjanska mlekarica, bistroumna in duhovita žena, ki je pri 87. letih postala praprababica. Sledi ji prababica, 67 – letna Laura. Njena hči Oriella je pri 47. letih postala babica, ko ji je drugorojenka Elisa pri dvajsetih povila ljubko vnukinjo. Deklici, ki je na svet privekala letošnjega 3. februarja, je ime Asia. Najmlajši članici voščimo, da bi na življenje vedno zrla pozitivno in da bi bila v preizkušnjah tako trdna in temperamentna, kot vse njene predhodnice.

ZAHVALA VINOGRADNIKOM

Kot običajno je bila tudi ludi letos na Števerjanskem festivalu pokušnja vin, v nekoliko spremenjeni obliki. Vinogradniki, ki so darovali vino za pokušnjo so se odločili, da bo vsak, ki si želi kaj spiti, daroval majhen prispevek. Znesek v vrednosti 1.152,50 evrov je bil takoj vplačan na račun »Gruppo Oncologico Cooperativo del Nord – Est«, ki se nahaja v Cordenonsu (PN). Združenje se je zahvalilo s pismom, na katerem piše:

Desidero ringraziare a nome mio e dell'intera Associazione per il generoso contributo devoluto all'Ass. G.O.C.N.E. – O.N.L.U.S.

Il vostro aiuto concreto rappresenta un significativo gesto di solidarietà che c'incoraggia a perseguire gli obiettivi e le finalità della nostra associazione.

La vostra donazione verrà infatti messa a disposizione per supportare le attività di prevenzione, diagnosi, cura e ricerca, finalizzate alla lotta contro i tumori.

Ringraziandovi ancora per il generoso sostegno vi porgo i miei più cordiali saluti.

Prof. Andrea Veronesi

Iz Briškega časnika...

ZORAN MUŠIČ - NJEGOVA POT

Vidiš, so mi pravili, za tistim hribom se začinja Kras. Kras ... to magično ime sem zaznal in občutil že v prav zgodnjih letih. [...] In ko smo šli v Trst obiskat strice, smo se z majhnim lokalnim vlakom povzpeli čez in prišli na Kras. To potovanje med skalami, kamni, dolinami in grmovjem, ki je v pozni jeseni postajalo rdeče in oker, je v meni vsakokrat vzbudilo nepozabna občutja.

Tako se Zoran Mušič spominja svojega zgodnjega otroštva in Krasa, ki se s svojimi barvami in kamnito goloto nepozabno zariše v njegovo dušo. Rojen v učiteljski družini materi Mariji Blažič iz Kostanjevice pri Ligu in očetu Antonu Mušiču iz Šmartnega bi letos slavil stoletnico, vendar smrt na častljivo obletnico ni čakala. Obiskala ga je rahlo prej, pred štirimi leti, na njegovem domu v Benetkah. Risal je do zadnjega. *Ne morem živeti brez slikanja, risanja, je nekoč dejal. Zame je slikarstvo kot zrak, ki ga vdihavam, in če mi slikarstvo zmanjka, mi zmanjka zraku.*

Tiho je odšel. Prehodel je bogato umetniško pot, se zavihtel med tiste velike duhove, ki so zaznamovali naš čas, in doživel skrajno življenjsko izkušnjo, ko se je z rokami dotaknil smrti, dihal njen vonj in gledal njene votle oči. V tej izkušnji se je njegova duša prekovala v plemenit dragulj in kremen se je zaiskril v njej.

Komaj šestleten – takrat so prvič zagrmeli topovi na soški fronti – je moral s starši zapustiti mirno in varno domače okolje. S kočijo, polno slamnatih kovčkov, so se odpeljali najprej v Gorico, od tam pa z vlakom skupaj z drugimi begunci v Beljak. *Spraševal sem se, če niso morda zlili mleko v reko, ki se mlečnato sinje modra vije po dolini, se spominja vožnje po dolini Soče.*

Srhljive podobe iz taborišča smrti. Tako se začne Mušičevo dolgoletno romanje. Med vojno se družina seli vsepovsod, enaindvajsetleten se vpiše na zagrebško likovno akademijo in se po končanem študiju odpravi v Španijo, kjer ga Velázquezovi portreti in Goyeve črne slike čisto prevzamejo. Po izbruhu španske državljanske vojne se vrne domov in veliko časa preživi v Dalmaciji. *Gola pokrajina, skoraj puščava, lahko bi rekli okamnena, se je spominja. Kasneje bo s svojimi konjički in dalmatinskimi ženami, s svojo golo samoto in tišino, z megličasto trepetavo sončno pripeko postala njegov dolgoletni in prepoznavni motiv.*

Vojna ponovno zareže v njegovo pot. Tokrat druga. V tem času skupaj s Černigojem poslika župnijsko cerkev v Drežnici in s Spacalom Križev pot v Gradnem. Ponovno naveže stike s sorodniki v Brdih, ki jim ostane zapisan do smrti, in se odpravi v Benetke, to lesketajoče se mesto, ki ga čisto prevzame. V tem zanosu ga septembra 1944 aretira gestapo, ga obdolži prijateljstva in sodelovanja s protinemško usmerjenimi skupinami in novembra istega leta pošlje v Dachau. *Ob štirih zjutraj je bilo še temno, se spominja poti v taborišče. Pršil je dež in v koloni smo se pomikali proti postaji, kjer so nas čakali hermetično zaprti živinski vagoni. Začela se je dolga in izčrpavajoča pot. [...] Grozili so nam, da bodo za vsakega pobeglega ustrelili dva od nas. [...] Pozno ponoči smo prišli v Dachau. Srhljive podobe iz taborišča smrti ga ne bodo nikdar več zapustile. Živel sem sredi mrtvih, v svetu absurda, halucinacij, nestvarnosti. In to realnost smo sprejemali tako, kot da je samo po sebi umevna. Sredi tega brezupa, sredi mrtvih trupel, ki so ležala vsepovsod, nagradena v skladovnice, podobne hribom, začne risati. Odprt živinski vagon, mrtve, ki padajo z njega, kosti, prekrite z belo, rahlo modrikasto kožo, z grozo napojene oči, votla usta ... Bil sem kot zaslepljen od tega ogromnega taborišča, polnega mrtvakov. Počuti se, kot bi bil v vročnem stanju, stisnjen v primež, z nepremagljivo nujno po slikanju trupel, ki so ostala brez vseh zunanjih rekvizitov, brez mask licemerstva, brez odlikovanj, s katerimi se kitijo ljudje in družbe. Mislim, da sem potem, ko sem videl vsa ta trupla, odkril resnico: strašno in tragično, ki sem se je dotaknil z rokami.*

V dolgih trenutkih tišine se izpoje njegova pesem. Iz taborišča reši le majhen del svojih risb. Vrne se v Benetke, v svet bleščave in pozlate, v svet slepečega sonca, ki mu pomaga odgnati temne podobe izpred oči. V sončnih in slikovitih Benetkah počasi popušča bolečina dachauskih dni, podzavest jo potisne na dno in papir začno napolnjevati spomini z davnih dalmatinskih popotovanj. Rad ima slikanje, ki nastaja s skrajno skromnimi sredstvi; risati hoče le najnujnejše, da bi roka ujela občutje samote in večne tišine. Slika Benetke, pokrajino okoli Siene, ki se mu zdi kot mimohod večne pokrajine. Zapiše: *Vsakdo mora imeti svojo pokrajino; svojo sliko v sebi. To pokrajino sem že prinesel s seboj. Ta pokrajina je kraški kamniti svet, gol in*

tih v svojem miru, trpek, trd, ožgan, otrpel, kot bi bil brez življenja. Prispodoba trpljenja, minljivosti. Odnese jo s seboj v Pariz, ki postane poleg Benetk njegov dom vse do smrti. *Ko sem prispel s svojo skromno prtljago dalmatinskih konjičev v Pariz, sem se počutil odvečnega in skoraj bi se sramoval pokazati vse te konjičke v gibanju, ki so bili v nasprotju z vsemi modernimi smermi.* Šele po petindvajsetih letih privre na dan dachauska izkušnja, ki se je bila globoko zarezala v umetnikovo dušo in jo oplemenitila, da se je zaiskrila kot kristal. Nastane pretresljiv ciklus *Nismo poslednji*, shrhljiva prepesnitev človeškega trpljenja in nemoči. Shrljiv opomin človeku, čigar srce je otrdelo, čigar sla po krvi je zameglila njegovo glavo, čigar grozodejstva nimajo meja. Ciklus pretrese svet, ki se zgane ob tej strahoti. Trči ob resnico, strašno in tragično in neizogibno. Resnico, ki se je je slikar dotaknil z rokami, je pokazal svetu, da bi postal in se vprašal, zakaj mrtvaki, upodobljeni v veličastni tragični lepoti, niso poslednji ...

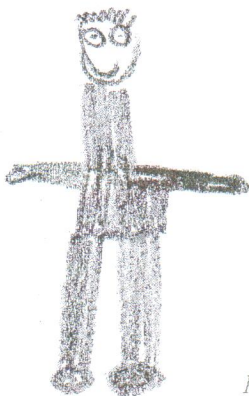
Na koncu iskanja izginejo vedute ljubljenih Benetk, sienskih gričev in nagradenih trupel. Nastajajo portreti žene Ide in upognjenega starca, ki sedi sam v sobi, se razgleduje po svojem življenju in si zastavlja najbolj bistvena vprašanja. *Z Mušičem je treba doživeti dolge trenutke tišine, sedeč z njim v njegovem pariškem ali beneškem ateljeju*, zapiše novinarsko pero. V dolgih trenutkih tišine se izpoje njegova pesem, veličastna in prostrana, kot Kras gola in kamnita, kot sienska pokrajina žareča, kot dalmatinska zemlja trepetava in ožgana. Kot gomila trupel vzpenjajoča se kvišku, k tistemu večnemu, nedoumljivemu.

IVA SIVEC

OSNOVNOŠOLCI PIŠEJO

TEREZA in VERONIKA HLEDE, 1. razred

MIRA in IVAN BOŠKIN, 1. razred

SILVIA HUMAR, 1. razred

SARA FURLAN, 1. razred

VALENTINA FERLIGOI, 1. razred

SEM NA POČITNICAH

Poletje mi je všeč, ker gremo v Gradež na morje, ker se kopam v bazenu, ker gremo po morju z barko, ker se vozim s kolesom. Rad imam poletje.

BERNARD TERPIN, 2. razred

UTRINKI IZ POLETNIH DNI

Med šolskimi počitnicami sem bil na morju. Bilo je lepo. Videl sem dosti rib. Plaval sem pod vodo. Doma imam akvarij z ribami. Rdeča ribica je zvalila trideset majhnih ribic. Kmalu je skoraj vse pojedla. Ostalo jih je samo pet!

IVAN DEVETEK, 2. razred

POLETNA ZGodbICA

Neko poletno nedeljo sem s sesticami in starši odšla na morje na počitnice. Šli smo v Umag. Igrali smo se na pesku na plaži. V vodi smo plaval in se zelo zabavali.

JASNA TOMSIČ, 2. razred

POČITNICE

Jaz, Jasna, Bernard in Ivan
prvi razred smo končali
in na počitnice odšli.

Med počitnicami smo se igrali,
v morju čofotali,
domače naloge napisali in
veliko brali.

Sedaj počitnic je že konec
in mi v drugi razred smo odšli.

JANA STEKAR, 2. razred

MINIMUNDUS

Najlepši dogodek tega poletja je bil izlet z avtom v Avstrijo. Šli smo si ogledat Minimundus. Videli smo miniature največjih stavb na svetu. Videla sem Eiffelov stolp, Blejski grad, ljubljansko knjižnico NUK.....Kosilo smo jedli ob Vrbskem jezeru. Popoldne smo si ogledali še mesto Celovec.

EMA TERPIN, 3. razred

MOJA NOVA PRIJATELJICA

Moja nova prijateljica se imenuje Veronika Sambo. Ima 8 let in živi v Sovodnjah ob Soči. Ima kratke lase, črne oči in je zelo smešna. Z njo se rada igram učiteljico. Včasih sem jaz učenka in ona

učiteljica, včasih pa obratno. Veroniki so zelo všeč palačinke, posebno tiste s čokolado. Kakšen krat se z Veroniko ujeziva, toda ne za dolgo. Rečeva si: OPROSTI in postaneva spet dobri prijateljici. Skupaj radi pečeva piškote, greva na morje in takrat veliko plavava.

AGNESE CASTELLO, 3. razred

OPIS

Danes vam bom predstavila svojega nonota. Imenuje se Luigi. Je urejen, prijazen in ni površen. Nekoč je bil voznik vlakov, in sicer strojevodja; bil je tudi postajni načelnik. Sedaj pa je priden v izdelovanju lesenih predmetov. Pred šestimi leti mi je izdelal leseni stolček in mi ga podaril. Poleg tega goji biološka jabolka in iz njih naredi odlični jabolčni sok. Nono Luigi ima rjave oči, sive lase in tudi obrvi so že sive. Ko pride k nam na obisk, je vedno zelo eleganten. Ima tudi lepo pisavo. Ko mi pošlje razglednice, so vedno skrbno napisane.

MICHELA SBUELZ, 3. razred

JAZ IN BRATRANEC

Včeraj smo šli na morje. Moja mama se je kopala, jaz pa tudi. Veliko smo skakali in se igrali v pesku. Jaz in moj tata sva tudi lovila ribe in žabe. Z nami je bil tudi moj bratranec. Z njim sva odšla plavat v globoko vodo. Mama in tata pa sta odplula z barko na odprto morje, da bi ulovila čem več rib in kalamarov. Videla sta tudi meduze.

ERIK PINTAR, 3. razred

NEKAJ O POČITNICAH

Moje poletne počitnice so se začele, ko se je zaključil pouk. Štiri tedne sem obiskoval Poletni center, ki je potekal v Dijaškem domu Simona Gregorčiča. Ko se je tam zaključilo, smo odpotovali v Firenze, kjer ima moj nono svojo teto. Tam smo ostali nekaj dni. Med poletjem sem šel tudi večkrat na morje. Dvakrat smo odšli tudi v Kranjsko goro, enkrat s košarkarsko ekipo, drugič pa s sošolci. Te počitnice so bile zares pestre.

EMANUEL DE CARO, 4. razred

FANTAZIJSKA PRIPOVEDKA

Letos poleti sem srečal enega fantka po imenu Alex.

Alex je poseben fant, saj zna leteti. Pot Slovenija – NewYork preleti v eni sekundi. Poleg tega pa se zna spremeniti v katerokoli stvar in se zna tudi mimetizirati. Postala sva prijatelja. Skupaj sva preživela nekaj dni, potem pa mi je zatajil, da mora odpotovati v Španijo. Tega pa nisem smel nikomur povedati. "Mi obljubiš?" me je vprašal. Odgovoril sem mu: "Ja, seveda. Name lahko računaš!" Dal mi je polovico svojih moči. Preden je izginil je še dodal: "Če bom v nevarnosti, te pokličem rekoč PTR. Če boš pa ti v težavah, izreči besedo ALEX. Pozdravljen Peter in pazi nase!"

Ko je odletel, sem se začel zabavati tako, da sem letel mimetiziran. Doma sem se igral nogomet, odbojko, golf, basket, baseball in skateboard. Po nekaj dneh pa sem zaslišal: PTR. Takoj sem poletel v Španijo. Alexa sem zagledal v Barceloni, bil je v past. Takoj sem ga šel rešit, toda prikazala se je ena pošast. Alex mi je obrazložil, da se imenuje bolezen Genove. Napadla sva ga in ga premagala, še prej pa sva se morala spopasti z njegovimi pomočniki. Jaz in Alex sva se spremenila v Super PLX.

Genovska bolezen je bila premagana in vrnila sva se v Slovenijo, kjer sva skupaj pripravila izvrstno pico.

PETER SOBAN, 4. razred

RAK IN RIBICA

Nekoč je živel rak, ki se je imenoval Rok. Nekega dne je hodil po pesku, pod vodo in našel je školjko. Bila je bela in svetlikajoča, večja od njega. Hotel jo je odpreti, a ni zmogel. Poklical je svoje prijatelje rake, da bi mu pomagali. Z njihovo pomočjo je odprl školjko. Pokazal se je bel, sijajen biser z modro-rozasto nianso. Vsi so začudeno opazovali lepoto bisera. Nenadoma se je biser razpočil in

razumeli so, da to ni bil biser, temveč jajčece. Pokazala se je rdeča ribica z belimi in črnimi črtami. Imela je velike, prestrašene oči. Rok jo je miril, da se ne sme ničesar bati in ji dejal, da lahko ostane z njimi. Bila je namreč popolnoma sama. Dali so ji ime Nelči. Postali so veliki prijatelji.

KATIA KOMJANC, 4. razred

MOJ SPOMIN NA IZLET Z VOLČIČI

Poleti smo se odpeljali vsi voltici z avtobusom v Srednje. Ko smo dospeli, smo pomalicali in se takoj odpravili k Tolminskim koritom. Sprehodili smo se ob potoku in visokih stenah ter se povzpeli do Medvedje jame. Za tem smo šli še v eno jamo, kjer je živel in še živi stara žena. Vrnili smo se na avtobus, ki nas je popeljal v Čiginj. Od tu smo se povzpeli na Mengore, kjer je bila svetovna vojna, saj so še vidni ostanki. Na vrhu je cerkev. Tu smo pomalicali in se pogovarjali o Harriju Potterju. Tam smo se igrali tudi Mowglija, dečka iz džungle. Vrnili smo se v dolino in odšli v lovski dom. Pripravili smo posteljo in spalno vrečo, saj smo tu prespali. Naslednji dan smo se igrali še eno igro. Razdelili smo se v pet skupin in iskali smo ankus. Našla ga je rdeča skupina na drevesu. Naslednji dan pa smo naredili mozaik z barvnimi lističi in že smo se morali pripraviti za odhod. Spustili smo zastavo z jambora in zapeli pesem slovesa. Sara, Peter in jaz smo šli z družinami na pico.

VLADIMIR KARPYUK, 4. razred

PRI MORJU

Pri morju se igramo,
na plaži se zabavamo,
s prijatelji gremo na sladoled,
da ohladimo se,
ker sonce sije in nam je toplo.

Morje valovi lepo,
tako lahko plavam v njem
s prijatelji.

Ko sonce za goro gre,
plažo zapustimo in
domov odhitimo.

LARA SKORJANC, 4. razred

POLETNI IZLET

Na veliki šmaren smo se z družino in prijatelji iz Rima odpeljali k Nadiži v kamping. Tam so nas pričakovali naši prijatelji: Alex, Simona, Max, Martin in Mia. S seboj so imeli veliko stvari. Alex je bil izredno srečen, ker je imel veliki kamper. Tudi sama sem bila zelo vesela. Najprej sem se igrala z njimi nogomet, potem pa sem odločila, da grem na skakalnico. Izredno zabavno!!!! Čez nekaj časa me je dohitel moj oče in mi rekel, da morava na kosilo. Ko smo pojedli, sem šla s sestro se kopat v jezero. Popoldne smo pojedli še sladoled. Svojim prijateljem smo se lepo zahvalili, da so nas povabili. Ko se je zvečerilo, sva šli s sestro direktno spat v kombi, kjer je bilo polno blazin.

Bili sva presrečni nad preživetim dnevom.

VALENTINA TERPIN, 4. razred

POTOVANJE V LONDON

11. junija sem odpotoval v London z letalom. Bili smo v štirih: Štefanija, moja mama, brat Aleksander in jaz. Letalo je seveda letelo zelo hitro in po dveh urah je že pristalo na letališču Velike Britanije. Izstopili smo iz letala. Letališče se mi je zdelo majhno, samo mesto London pa zelo veliko. Tja smo se odpeljali s podzemno železnico, taksi pa nas je pospremil do doma, kjer smo prenočili. Gospodar hiše nam je odprl vrata. Imenoval se je Cikanek. Naslednji dan smo odšli v muzej. Ogledali smo si okostje dinozavrov in še mnogo drugih zanimivih stvari. Po ogledu smo šli iskat mojo sestro. Ko

sem jo zagledal, sem stekel na drugo stran ceste in jo objel. Naslednji dan smo šli z avtobusom iskat še mojega tatu. Medtem pa sta se Costanza in Stefaniya odpeljali z enim drugim avtobusom v Galles. Moj oče je potem najel avtomobil in še mi smo odšli v Galles. Tam smo spoznali Barbaro in Sue, Hiroma iz Mehike, Horukija iz Japonske, Mattera iz Francije. Tam je bilo tudi veliko mačk in psov, s katerimi sem se veliko igral.

FERDINAND FRANDOLIC, 4. razred

PRIPOVED O BOLNI MATERI IN ZLATEM JABOLKU

Nekoč so v nekem gozdu v Ukrajini živeli trije otroci, ki so imeli bolno mater. Nekega dne je mati poklicala svoje tri sinove in jim povedala, da se njena bolezen slabša iz dneva v dan. Če bi hotela ozdraviti, bi morala pojesti zlato jabolko. Drevo s takimi posebnimi sadeži pa raste za tremi zelenimi hribi. Drevo je bilo varovano od velikega zmaja. Najstarejši sin je odločil, da se bo on napotil po jabolko. S seboj je vzel zlato sabljo in odšel. Hodil je in prehodil tri zelene gore, došel do jablane, a čim se je dotaknil, se je prikazal strahoten zmaj. Starejši sin se je zelo prestrašil in takoj stekel nazaj domov. Tedaj se je javil srednji sin in dejal, da bo on poskusil premagati zmaja. Odšel je in se tudi on vrnil ves v strahu brez zlatega jabolka. Tedaj je sabljo vzel mlajši sin in odšel. Došel je do drevesa in prikazal se je zmaj. On pa se ni bal te pošasti. S sabljo, ki je držal v roki, je dvakrat zamahnil proti zmaju in ga ubil. Odtrgal je zlato jabolko in ga odnesel mami domov. Čim ga je pojedla, se ji je zdravje v trenutku izboljšalo. Ozdravela je in bila zelo ponosna na mlajšega sina.

SOFIA CASTELLO, 5. razred

DRAGI DNEVNIK,

Včeraj zvečer smo prispeli na liverpoolskem letališču; tamkaj nas je čakal sorodnik Michael. On enajstih in pol po njihovi uri smo pristali. Poldrugo uro kasneje smo z avtom došli v mesto Blachboorn, ki leži v bližini Manchesterja. V tem karju živi očetov bratranec Michael s svojo družino. Komaj smo vstopili v njegov dom, smo odložili kovčke in trudni odšli spat.

Danes zjutraj sem za zajterk pojedel hrustljave kosmiče z mlekom, tata pa je snedel okusno jajce s slanino, mama in sestra pa muzjele.

Končno sem pozdravil svoje angleške sorodnike: Michaelovo ženo Suzan, ter njene otroke Petra, Sereno in Leanne. Mlada Serena že ima živahnega petletnega Maddoza. Zvečer smo se zapeljali v drugi del mesta, kjer živi tatova teta Ana, ki nam je pripravila okusen prigrizek. Michael nam je zatem ponudil brezplačne vstopnice za tekmo like A. Čeprav sta ekipi izenačili, je bilo močno razburljivo!

MIHA KOVIC, 5. razred

POVRATEK V ŠOLO

Poletje se počasi poslavlja, prvo rumeno listje pada z dreves, na vrata že trka jesen. Začelo se je novo šolsko leto. Šolske klopi so se ponovno zapolnile in vse šole so zaživele. Prvi šolski dan je vedno nabit s posebno energijo, saj pomeni nov začetek, nove dogodivščine, nove podvige pa tudi nove negotovosti in nove težave za premostiti. Ta dan sem močno pričakoval, ker doma sem se že dolgočasil. Zdaj pa sem vesel, ker lahko vidim spet svoje prijatelje. Med poletjem namreč nisem srečal nobenega sošolca. Prvi dan smo si povedali veliko o naših počitnicah. Od teh pripovedovanj mi je najbolj ostala v spominu Emanuelova pripoved o njegovih počitnicah v Kranjski gori. Nekaterim pa je bilo hudo, da se je pouk ponovno začel na primer Ferdinandu, pa Vovu (Vladimirju). Od tega novega šolskega leta si pričakujem, da sem bom naučil veliko novih stvari in da bom imel visoke ocene. Svoje popoldneve si organiziram tako, da najprej spišem naloge in igram violino, potem pa se grem igrat. Učno snov se učim tako, da jo najprej preberem, nato pa me mama sprašuje. Rad bi se izboljšal v pisanju italijanščine.

NIKOLAJ HLEDE, 5. razred

ČESTITKE:

Domačinka Irena Bednarich, je v četrtek, 26. marca 2009 v Londonu prejela nagrado EUROPEAN COUNSEL AWARD FOR INTELLECTUAL PROPERTY 2009, kot priznanje za svoje delo na področju avtorskih pravic. Odlikovanje je podelil International Law Office v sodelovanju z Association of Corporate Counsel. Čestitamo za novo odliko in želimo, da bi tako naprej nadaljevala.

Sovaščanka Martina Valentinčič, je 22. aprila 2009 doktorirala na pravin fakulteti.

Čestitajo ji člani društva F.B.Sedej, cerkveni pevski zbor in uredništvo Števerjanskega vestnika, ter ji želijo, da bi čim bol uspešno opravljala pravno delo.

ROJSTVA:

1. avgusta je na svet privekal mali Patrik. Mamici Evelin in očku Gianniju čestitajo člani društva F.B. Sedej, novorojenčku pa želijo, da bi zrastel v poštenega in pridnega fanta. Čestitkam se pridružuje župan, odborniki in občinski svetovalci, sekcija Slovenske skupnosti ter ekipa Civilne zaščite.

POROKE:

V soboto 11. julija, sta se v štanderski cerkvi poročila Helena Brajnik in domačin Fabijan Koršič. Mladoporočencema čestitamo in želimo vse dobro na skupni življenjski poti.

V soboto 1. avgusta, sta si v cerkvi Marije Pomočnice na Jazbinah obljubila večno zvestobo domačina Edi Skok in Lilijana Terpin. Ob tako važnem življenjskem mejniku se z njima veseli števerjansko župnijsko občestvo, društvo F.B. Sedej, sekcija Slovenske skupnosti za Števerjan ter ekipa Civilne zaščite, ki jima iz srca voščijo obilo medsebojnega razumevanja in ljubezni.

Na dan Marijinega vnebovzeta sta si Erika Dornik in Pavel Spazzapan obljubila večno zvestobo. Novemu paru, izkreno čestitamo, in želimo, da bi bil vsak dan poln ljubezni.

V soboto 26. septembra, sta se v cerkvi Marije Pomočnice poročila domačinka Barbara Persič in Jean Pogle. Mladoporočencema čestitamo in voščimo veliko ljubezni v vsakdanjem življenju.

SMRTI:

ZDRAVKO – VALENTIN TERČIČ

Rodil se je 20. februarja 1936 v Števerjanu na hišni številki 119, kot pred zadnji od devetih otrok, očetu Alojzu Terčiču in materi Frančiški Hlede. H krstu sta ga prinesla botra: mežnar Ciril Hlede in Justina Hlede. Pri sv. birmi je bil v Gorici 9. junija 1946.

Kot mladenič je bil član Marijine kongregacije. Dokončal je strokovno šolo v Gorici in se zaposlil najprej kot pek, kasneje pa kot šofer. Poklic šoferja ga je izredno navduševal in to do upokojitve.

19. avgusta 1961 se je poročil z domačinko Milko Tomažič. V zakonu sta se jima rodila dva sina: Marko in Branko. Na ženo je bil zelo navezan. Veselil se je vsakega obiska vnukov: Sare, Luka, Lize in Katje, ki jim je sledil ob vseh življenjskih uspehih.

Doletela ga je huda bolezen, z njo se je trdo boril. V bolnici ga je obiskal g. Marjan Markežič, ki mu je podelil sv. zakramente. Umrli je pri 73. letih v goriški bolnišnici.

SOŽALJE:

Ob izgubi dragega moža in dobrega očeta Zdravka Terčiča izrekata SKPD F.B. Sedej ter sekcija Slovenske skupnosti iz Števerjana ženi, sinovoma z družinami, občuteno sožalje.

DAROV:

ZA CERKVENI PEVSKI ZBOR: Ivan Terpin 200,00; ob pogrebu Marije Maraž, družina Maraž 50,00 evrov.

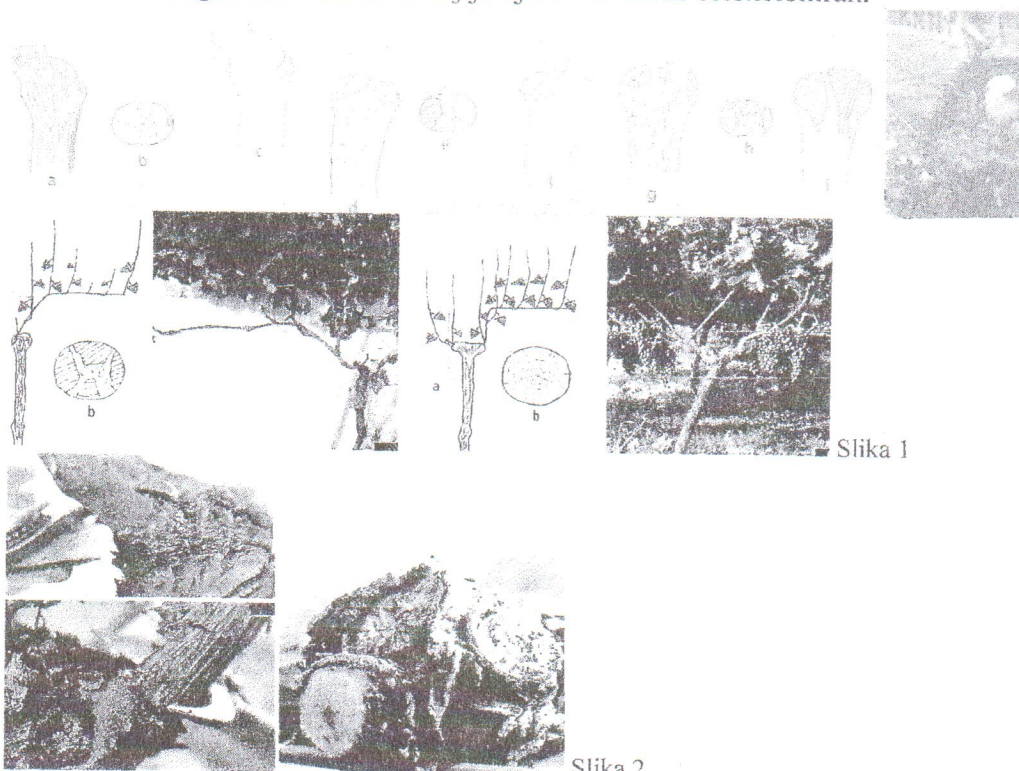
ZA ŠTEVERJANSKI VESTNIK: Ivan Terpin 100,00 evrov.

V stiku z naravo...

LAHKA REZ ALI METODA SIMONIT & SIRCH

Najnovejše raziskave so potrdile, da je kvaliteta vina boljša pri 40 let stari trti, kot pa pri 7.-9. letih. Torej je potrebno poskrbeti za vigoroznost naših vinogradov, da bodo dosegli to starost. Da dosežemo to starost je potrebno paziti na vzgojo vinograda, obremenitev, gnojenje in seveda najpomembnejši faktor je zimska rez trte. S tem projektom se že 20 let ukvarjata agronoma iz naših krajev in končno sta prišla do zaključkov.

V teh letih sta opazovala vinograde po celotni Italiji in opazila, da so najstarejši in najbolj odporni na klimatske spremembe, predvsem na sušo, vinogradi vzgojeni kot drevesa iz Sulcis in Taurasi. Pri temu načinu vzgoje se rez vrši samo na enoletnem ali dvoletnem lesu nikoli se ne reže starega lesa. Zakaj nikoli stari les? Preprosto zaradi fiziologije same trte, saj je sposobna zaceliti rane le na enoletnem in dvoletnem lesu in ne na starejših predelih, saj ni dovolj pretoka snovi. Ker se te rane ne zacelijo, imamo kot posledico vstop različnih patogenov, ki dolgoročno uničijo trto. Te rane so glavni razlog za »mal dell' esca« in glivično obolenje, ki povzroči odmrtnje delov trte in takšne trte, poleti ko je suša, odmrejo. To lahko opazimo tudi pri nas in če imate možnost takšno trto izrite in prerežite po dolžini, da boste lahko videli celotno trto in gotovo boste opazili črnino, kar je vzrok za sušenje trte. Te stvari so zelo zanimive, da vidimo kje delamo napake in se s tem kaj naučimo. Zanimivo je, da pri nas ne dobimo več starih vinogradov in recimo 300 let starih trt, ampak po svetu je to nekaj normalnega. Zakaj tako, kaj delamo napačno? Študije so pokazale, da delamo napako pri rezi. Zavedati se moramo, da so tako stare trte bogat dedni material saj je njihov DNK že selekcioniran.

Pri tej metodi sta glavni dve pravili. Prvo pravilo je, da ne smemo nikoli rezati les starejši od 2 let. Posledice nepravilnosti so drastične (slika 1). Drugo pravilo je pravilna drža škarij, da nikoli ne odrežemo nogo poganjka saj je ta zelo pomembna za celitev rane (slika 2). Stvar je zelo preprosta in mislim, da bo s pomočjo slikovnega materiala vse lažje razumljivo.

NATAŠA KOCLJANČIČ

KUHINJSKI RECEPT

GOVEDINA V HRENU

50 dag govedine iz juhe, 3 dcl juhe, 3-4 žličke hrena, 1 velika žlica kisle smetane, 10 dag sira, žlička moke, maslo, sol poper, rumena.

Na žlički masla svetlo prepražimo moko, dodamo juho in hren. Če želimo močnejši okus po hrenu, ga lahko po želji dodamo tudi več. Po okusu dosolimo in malce popramo. Ko omaka zavre, jo odstavimo. V malce ohlajeno omako hitro vmešamo rumena in ponovno kuhamo, vendar omaka ne sme zavreti. Ko se omaka zgosti, jo odstavimo in dodamo kislo smetano. Govedino smo v tem času narezali na manjše kose in naložili v posodo za pečenje. Čez meso polijemo gotovo omako, nato pa na vse skupaj naribamo sir. Na hitro popečemo v pečici, tako da jed dobi lepo rumeno rjavo barvo. Postrežemo s praženim krompirjem.

BABIČINA DOBROTA

Biskvit: 4 jajca, 20 dag sladkorja, 1 vaniljev sladkor, 1 dl olja, 1 dl mleka, 20 dag moke, ½ pecilnega praška.

Namaz: marmelada, 1 kislja smetana, kokosova moka.
Vaniljev sladkor, sladkor in cela jajca penasto vmešamo. Dodamo olje, mleko in premešamo. Postopoma dodajamo moko s pecilnim praškom. Biskvit pečemo 20 minut. Ko je pečen, počakamo, da se ohladi, nato ga prerežemo. Eno stran biskvita namažemo z marmelado, drugo stran s kisljo smetano. Biskvit sestavimo nazaj. Po vrhu na tanko namažemo z marmelado in posujemo s kokosovo moko. Biskvit razrežemo na manjše kose.

SONČNI ZAHOD

1. Plast – rjava: 14 dag margarine, 15 dag sladkorja, 4 jajca, 10 dag mletih orehov, 3 žlice moke, ½ pecilnega praška.
2. Plast – bela: 4 beljaki, 4 žlice sladkorja, 1 žlica olja, 4 žlice moke.
3. Plast – rumena: 4 rumenjaki, 1 celo jajce, 3 žlice sladkorja, 5 žlic moke, ½ pecilnega praška.

Preliv: 1,5 dl vode, 5 žlic sladkorja, sok ½ limone. Čokoladna glazura.

Za 1. plast v sneg postopoma vmešamo rumenjake in sladkor, nato dodamo moko s pecilnim praškom in orehi. Vlijemo v srednje velik pekač z višjimi stranicami. Na prvo vlijemo 2. plast testa, ki ga pripravimo tako, da snegu beljakov s sladkorjem ročno vmešamo moko in olje. Na belo plast vlijemo 3. – rumeno, kjer zmešamo rumenjake in jajce, dodamo sladkor in moko s pecilnim praškom. Pečemo pri 180 stopinjah eno uro. Pečeno, še vroče, prelijemo z mešanico iz vode, sladkorja in limoninega soka. Ohlajeno pecivo prelijemo s čokoladno glazuro in narežemo na kocke.

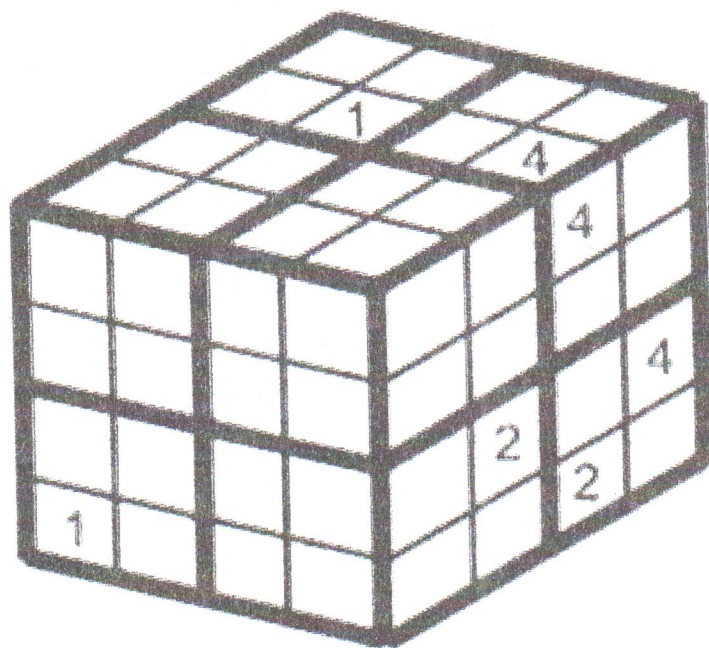
Dober tek!

EVELIN BULFONI

ZA KRATEK ČAS

Sudoku

Izpopolni Sudoku s številkami od 1 do 4.

Rešitev iz prejšnje številke: 6, 1, 8; 7, 5, 3; 2, 9, 4.
1, 15, 14, 4; 7, 9, 6, 12; 10, 8, 11, 5; 16, 2, 3, 13.